

А. М. Галайко,
аспірант кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: 0000-0002-0569-3032

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.12.74

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

A. Halaiko,
Postgraduate student at the Department of finance, money and credit
Ivan Franko National University of Lviv
ORCID ID: 0000-0002-0569-3032

ESTIMATION OF EFFICIENCY OF TAX STIMULATION OF DEVELOPMENT
OF AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX

Статтю присвячено визначенню ефективності податкового стимулювання розвитку суб'єктів господарювання агропромислового комплексу України. Визначено вплив податків на продукти на фінансові показники діяльності агропромислових фірм. Розраховано вплив податку на прибуток на фінансові показники діяльності підприємств агропромислового комплексу. Визначено одночасний вплив податків на продукти і податку на прибуток на фінансові показники діяльності агропромислових компаній. Проаналізовано ефективність підтримки підприємств агропромислового комплексу за допомогою зниження ставок податків на продукти. Охарактеризовано ефективність підтримки фірм агропромислового комплексу за допомогою зниження ставки податку на прибуток. Оцінено ефективність податкової підтримки агропромислових підприємств за допомогою одночасної зміни ставок податків на продукти і ставки податку на прибуток. Визначено видатки і доходи державного бюджету від зниження та підвищення ставок податків на продукти. Розраховано видатки і доходи державного бюджету від зниження та підвищення ставки податку на прибуток. Визначено видатки і доходи державного бюджету від одночасної зміни ставок податків на продукти і ставки податку на прибуток. Встановлено, що непряма підтримка за допомогою зниження ставки податку на прибуток забезпечує не лише зростання масштабів діяльності агропромислового комплексу але додаткові доходи державного бюджету у вигляді податків на продукти. Крім того, встановлено, що податкова підтримка за допомогою зниження ставок податків на продукти забезпечує лише зростання масштабів діяльності агропромислових підприємств, але при цьому зумовлює державні видатки на цю підтримку. Проведено оцінку сучасного стану податкової підтримки агропромислових компаній. Визначено, що податкові пільги надаються лише частині агропромислового комплексу, зокрема окремим категоріям сільськогосподарських виробників. Надано практичні рекомендації щодо податкової підтримки усіх підприємств агропромислового комплексу шляхом зниження ставки податку на прибуток, що дасть можливість швидко розширювати масштаби агропромислового виробництва.

This article focuses on determination of the efficiency of the tax stimulation of development of economic entities of the agro-industrial complex of Ukraine. Influence of taxes on products on financial indicators of activity of agro-industrial firms is determined. Influence of income tax on financial indicators of activity of enterprises of agro-industrial complex is calculated. Simultaneous influence of the taxes on products and the income tax on financial indicators of activity of the agro-industrial companies is determined. The efficiency of support of enterprises of the agro-industrial

complex by means of decreasing of rates of taxes on products is analyzed. The efficiency of support of firms of the agro-industrial complex by means of decreasing of rate of income tax is characterized. Efficiency of tax support of the agro-industrial enterprises by means of simultaneously changing of rates of the taxes on products and rate of the income tax is evaluated. Expenses and revenues of state budget from decreasing and increasing of the rates of taxes on products are determined. The expenses and revenues of the state budget from decreasing and increasing of the rate of the income tax are calculated. The expenses and revenues of the state budget from simultaneous changes of the rate of taxes on products and rate of the income tax are determined. It is established that indirect support by means of decreasing of rate of the income tax had been ensuring not only increasing of scales of activity of the agro-industrial complex but additional revenues of the state budget in form of the taxes on products. In addition, it is established that tax support by means of decreasing of rates of the taxes on products had been ensuring only increasing of scales of activity of the agro-industrial enterprises but herewith had been causing state expenses on this support. Estimation of modern state of the tax support of the agro-industrial companies is conducted. It is determined that tax privileges had been giving only to part of the agro-industrial complex among their number to separate categories of agricultural producers. Practical recommendations as to tax support of all enterprises of the agro-industrial complex by decreasing of the rate of income tax, which will give possibility increase of scales of agro-industrial manufacture are given.

Ключові слова: податкова підтримка, ефективність, агропромисловий комплекс, податок на прибуток, податки на продукти, державні фінансові ресурси, фінансові показники діяльності.

Key words: tax support, efficiency, agro-industrial complex, income tax, taxes on products, state financial resources, financial indicators of activity.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Податкове стимулювання розвитку агропромислового комплексу має актуальне значення, тому що за допомогою нього держава впливає на ціни продукції, які в свою чергу мають вплив на її реалізацію. Також від величини податкових платежів залежать значення фінансових показників діяльності компаній агропромислового комплексу. Відповідно до цього, особливо важливого значення набуває встановлення оптимальних ставок податкових платежів, які дадуть можливість розширювати масштаби діяльності агропромислових підприємницьких структур та збільшувати доходи державного бюджету від їх діяльності. У цій роботі буде зроблено акцент на оцінюванні впливу зміни ставок податкових платежів на фінансові показники діяльності фірм агропромислового комплексу і на доходи державного бюджету. У цій частині буде надано рекомендації щодо оптимального управління податкових платежів в агропромисловому комплексі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблемам оцінювання ефективності податкового стимулювання розвитку агропромислового комплексу приділяється значна увага. Слід виокремити наукові праці Галайка А.М. і Ваньковича Д.В., у яких висвітлено

податкове стимулювання розвитку підприємств аграрного сектору економіки України та здійснено оцінку ефективності державної фінансової підтримки агропромислового комплексу України. Попри наявні дослідження в цій галузі, існує необхідність проведення оцінки ефективності податкової підтримки агропромислового комплексу, яка дасть змогу державі усунути недоліки податкового стимулювання розвитку агропромислових суб'єктів господарювання. Також необхідно визначити вплив зміни ставок податків на продукти та зміни ставки податку на прибуток на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств і сформулювати практичні рекомендації, які б дали можливість державі здійснювати раціональну податкову підтримку агропромислового комплексу, яка б забезпечила не тільки зростання його масштабів діяльності, але й збільшення доходів державного бюджету.

МЕТА СТАТТІ

Метою наукової роботи є оцінювання ефективності податкової підтримки агропромислового комплексу; визначення впливу зміни ставок податків на продукти і податку на прибуток на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств, а також на доходи та видатки державного бюджету, які пов'язані з податковою підтримкою; надання практичних рекомендацій щодо здійснення раціональної податкової підтримки суб'єктів господарювання агропромислового комплексу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Визначення впливу зміни ставок податкових платежів на витрати, обсяг виробленої і реалізованої про-

Таблиця 1. Розрахунки впливу податків на продукти на фінансові показники діяльності фірм агропромислового комплексу

Факторна ознака	Одночасно факторна і результуюча ознака	Результуюча ознака
колонка 1	колонка 2	колонка 3
Зростання витрат на 1 млрд грн	-	Зниження чистого прибутку на 446 млн грн
Зростання ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн	Зростання витрат на (1 млрд грн * 941 млн грн) : 446 млн грн = 2 млрд і 109,9 млн грн	Зниження чистого прибутку на 941 млн грн
Зниження ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн	Зниження витрат на (1 млрд грн * 941 млн грн) : 446 млн грн = 2 млрд і 109,9 млн грн	Зростання чистого прибутку на 941 млн грн
Зростання обсягу реалізованої продукції на 1 млрд грн	-	Зростання чистого прибутку на 941 млн грн
Зростання ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн	Зниження обсягу реалізованої продукції на (1 млрд грн * 941 млн грн) : 915 млн грн = 1 млрд і 28,4 млн грн	Зниження чистого прибутку на 941 млн грн
Зниження ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн	Зростання обсягу реалізованої продукції на (1 млрд грн * 941 млн грн) : 915 млн грн = 1 млрд і 28,4 млн грн	Зростання чистого прибутку на 941 млн грн
Зростання обсягу виробленої продукції на 1 млрд грн	-	Зростання чистого прибутку на 381 млн грн
Зростання ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн	Зниження обсягу виробленої продукції на (1 млрд грн * 941 млн грн) : 381 млн грн = 2 млрд і 469,8 млн грн	Зниження чистого прибутку на 941 млн грн
Зниження ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн	Зростання обсягу виробленої продукції на (1 млрд грн * 941 млн грн) : 381 млн грн = 2 млрд і 469,8 млн грн	Зростання чистого прибутку на 941 млн грн

Джерело: складено автором за даними [2].

дукції, чистий прибуток агропромислових компаній, а також на доходи і видатки державного бюджету буде відбуватися за допомогою показників регресійної моделі, яка має такий вигляд [2, с. 84]:

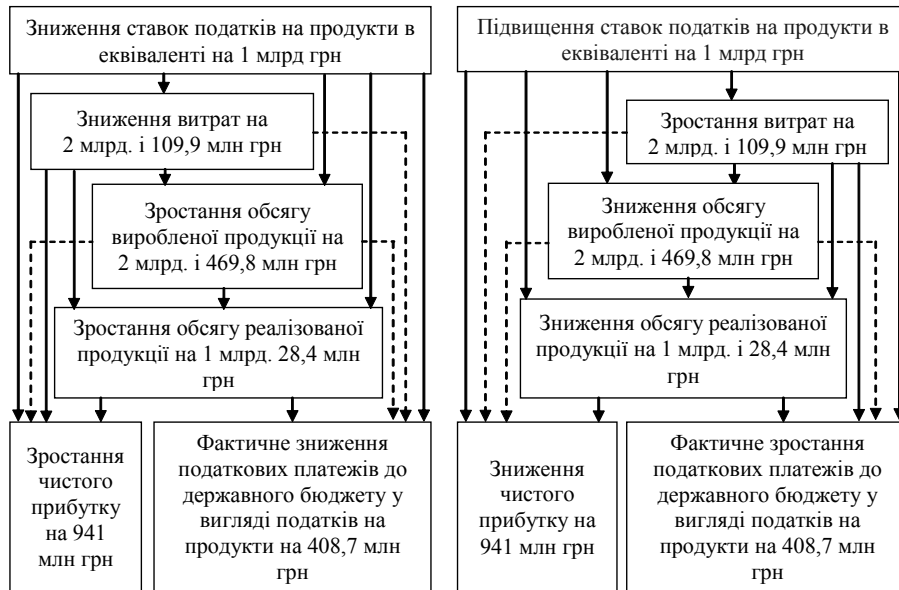
$$y = -0,446x_1 + 0,915x_2 + 0,381x_3 - 5,699x_4 + 1,436x_5 - 0,941x_6 - 1497,6 \quad (1),$$

де y — результативна ознака чистий прибуток; x_1 — факторна ознака витрати; x_2 — факторна ознака

Таблиця 2. Розрахунки впливу податку на прибуток на фінансові показники діяльності господарюючих суб'єктів агропромислового комплексу

Факторна ознака	Одночасно факторна і результуюча ознака	Результуюча ознака
колонка 1	колонка 2	колонка 3
Зростання витрат на 1 млн грн	-	Зниження чистого прибутку на 446 тис. грн
Зростання ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн	Зростання витрат на (1 млн грн * 5 млн 699 тис. грн) : 446 тис. грн = 12 млн 778 тис. грн	Зниження чистого прибутку на 5 млн 699 тис. грн
Зниження ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн	Зниження витрат на (1 млн * 5 млн 699 тис. грн) : 446 млн грн = 12 млн 778 тис. грн	Зростання чистого прибутку на 5 млн 699 тис. грн
Зростання обсягу реалізованої продукції на 1 млн грн	-	Зростання чистого прибутку на 915 тис. грн
Зростання ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн	Зниження обсягу реалізованої продукції на (1 млн грн * 5 млн 699 тис. грн) : 915 тис. грн = 6 млн 228,4 тис. грн	Зниження чистого прибутку на 5 млн 699 тис. грн
Зниження ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн	Зростання обсягу реалізованої продукції на (1 млн * 5 млн 699 тис. грн) : 915 тис. грн = 6 млн 228,4 тис. грн	Зростання чистого прибутку на 5 млн 699 тис. грн
Зростання обсягу виробленої продукції на 1 млн грн	-	Зростання чистого прибутку на 381 тис. грн
Зростання ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн	Зниження обсягу виробленої продукції на (1 млн грн * 5 млн 699 тис. грн) : 381 тис. грн = 14 млн 958 тис. грн	Зниження чистого прибутку на 5 млн 699 тис. грн
Зниження ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн	Зростання обсягу виробленої продукції на (1 млн грн * 5 млн 699 тис. грн) : 381 тис. грн = 14 млн 958 тис. грн	Зростання чистого прибутку на 5 млн 699 тис. грн

Джерело: складено автором за даними [2].

Рис. 1. Вплив зміни ставок податків на продукти на фінансові показники діяльності підприємств агропромислового комплексу

Джерело: розроблено автором за даними [2].

обсяг реалізованої продукції; x_3 — факторна ознака обсяг виробленої продукції; x_4 — факторна ознака податок на прибуток; x_5 — факторна ознака державна фінансова підтримка агропромислового комплексу; x_6 — факторна ознака податки на продукти.

Для визначення впливу податкових платежів на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств буде побудована таблиця з трьома колонками, в яких будуть перебувати факторні і результуючі ознаки за регресійною моделлю. У першій колонці буде факторна ознака, яка впливає на ознаку в другій колонці та на ознаку в третій колонці. Ознака в другій колонці ознака має вплив на ознаку в третій колонці. У таблиці

1 наведено розрахунки впливу зміни ставок податків на продукти на фінансові показники діяльності агропромислових компаній.

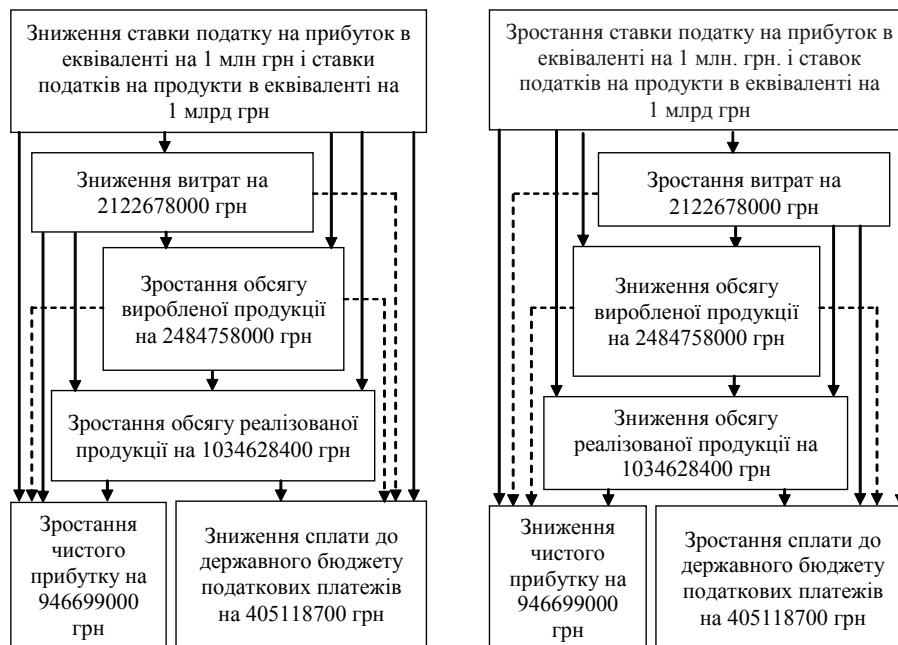
У таблиці 2 представлено розрахунки впливу зміни ставки податку на прибуток на фінансові показники діяльності агропромислових фірм.

Якщо обсяг реалізованої продукції збільшиться на 1 млрд грн, то сплата податків на продукти до державного бюджету зросте на 575 млн грн [2, с. 85]. Коли держава знизить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то обсяг реалізованої продукції зросте на 1 млрд 28,4 млн грн, витрати на виробництво скоротяться на 2 млрд 109,9 млн грн, обсяг виробленої про-

Рис. 2. Вплив зміни ставки податку на прибуток на фінансові показники діяльності суб'єктів господарювання агропромислового комплексу

Джерело: складено автором за даними [2].

Рис. 3. Вплив зниження ставок податків на продукти і ставки податку на прибуток, а також зростання ставок податків на продукти і ставки податку на прибуток на фінансові показники діяльності агропромислових фірм

Джерело: складено автором за даними [2].

дукції зросте на 2 млрд 469,8 млн грн, чистий прибуток збільшиться на 941 млн грн. Якщо обсяг реалізованої продукції збільшиться на 1 млрд 28,4 млн грн, то справляння податкових платежів у вигляді податків на продукти зросте на 591,3 млн грн. Враховуючи те, що держава знизить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то фактична сплата цих податкових платежів до державного бюджету знизиться тільки на 408,7 млн грн (1 млрд грн — 591,3 млн грн), що зумовлено зростанням обсягу реалізованої продукції. Тобто з 1 млрд грн податків на продукти, витрачених на стимулювання розвитку агропромислових суб'єктів господарювання держава може повернути 591,3 млн грн.

Коли обсяг реалізованої продукції знизиться на 1 млрд грн, то сплата податкових платежів у вигляді податків на продукти спаде на 575 млн грн [2, с. 85]. Коли держава збільшить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то обсяг реалізованої продукції знизиться на 1 млрд 28,4 млн грн, обсяг виробленої продукції скоротиться на 2 млрд 469,8 млн грн витрати зростуть на 2 млрд 109,9 млн грн і чистий прибуток знизиться на 941 млн грн. Якщо обсяг реалізованої продукції знизиться на 1 млрд 28,4 млн грн, то сплата податків на продукти до державного бюджету спаде на 591,3 млн грн. Якщо врахувати те, що держава збільшить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то фактична сплата відповідних податкових платежів до державного бюджету збільшиться лише на 408,7 млн грн (1 млрд грн — 591,3 млн грн), що зумовлено зниженням обсягу реалізованої продукції. У разі підвищення ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн держава може фактично їх отримати тільки в розмірі 408,7 млн грн.

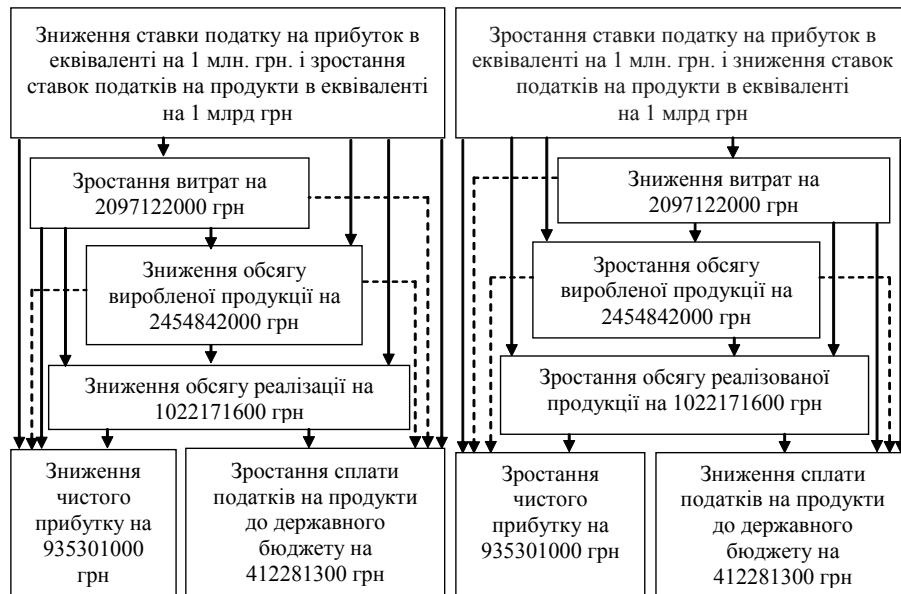
На рисунку 1 представлено вплив зміни ставок податків на продукти на фінансові показники діяльності агропромислових підприємств.

Коли держава знизить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, то обсяг реалізованої продукції зросте на 6 млн 228,4 тис. грн, витрати на виробництво знизяться на 12 млн 778 тис. грн, обсяг виробленої продукції збільшиться на 14 млн 958 тис. грн і чистий прибуток зросте на 5 млн 699 тис. грн.

При зростанні обсягу реалізованої продукції на 1 млн грн, справляння податків на продукти до державного бюджету зросте на 575 тис. грн [2, с. 85]. Якщо обсяг реалізованої продукції збільшиться на 6 млн 228,4 тис. грн, то сплата податків на продукти до державного бюджету зросте на 3 млн 581,3 тис. грн. Тобто, витративши 1 млн грн податку на прибуток на стимулювання розвитку агропромислових підприємств, держава може його повернути завдяки зростанню податків на продукти і додатково отримати 2 млн 581,3 тис. грн доходів. На рисунку 2 наведено вплив зміни ставки податку на прибуток на фінансові показники діяльності компаній агропромислового комплексу.

Якщо держава збільшить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, то обсяг реалізованої продукції знизиться на 6 млн 228,4 тис. грн, витрати зростуть на 12 млн 778 тис. грн, обсяг виробленої продукції спаде на 14 млн 958 тис. грн, чистий прибуток знизиться на 5 млн 699 тис. грн.

При зниженні обсягу реалізованої продукції на 1 млн грн, сплата податків на продукти до державного бюджету знизиться на 575 тис. грн. [2, с. 85]. Коли обсяг реалізованої продукції спаде на 6 млн 228,4 тис. грн, то справляння податків на продукти до державного бюджету знизиться на 3 млн 581,3 тис. грн. У разі підвищення ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, держава втратить 3 млн 581,3 тис. грн податків на продукти. Тоді фактичні втрати фінансових ресурсів державного бюджету становитимуть 2 млн 581,3 тис. грн.

Рис. 4. Вплив зростання ставок податків на продукти і зниження ставки податку на прибуток, а також зростання ставки податку на прибуток і зниження ставок податків на продукти на фінансові показники діяльності фірм агропромислового комплексу
 Джерело: складено автором за даними [2].

Податкова підтримка агропромислового комплексу може здійснюватися шляхом зниження кількох видів податкових платежів. Тому слід проаналізувати одночасний вплив податків на продукти і податку на прибуток на фінансові показники діяльності виробників агропромислового комплексу.

Якщо держава знизить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн і ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то витрати на виробництво агропромислової продукції знизяться на 2122678000 грн (2 млрд 109,9 млн грн + 12 млн 778 тис. грн). Це дасть можливість збільшити виробництво на 2484758000 грн (2 млрд 469,8 млн грн + 14 млн 958 тис. грн). Водночас обсяг реалізованої продукції зросте на 1034628400 грн (1 млрд 28,4 млн грн + 6 млн 228,4 тис. грн). У свою чергу чистий прибуток агропромислових фірм збільшиться на 946699000 грн (941 млн грн + 5 млн 699 тис. грн). При зниженні ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, фактичне зниження їх сплати до державного бюджету відбудеться в розмірі 408,7 млн грн. Коли держава зменшить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, то справляння податків на продукти до державного бюджету збільшиться на 3 млн 581,3 тис. грн. У підсумку, податкові платежі до державного бюджету знизяться на 405118700 грн (408,7 млн грн — 3 млн 581,3 тис. грн) у випадку зниження ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн і ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн. На рисунку 3 представлено вплив зниження ставок податків на продукти і ставки податку на прибуток, а також зростання ставок податків на продукти і ставки податку на прибуток на фінансові показники діяльності підприємств агропромислового комплексу.

Коли держава збільшить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн і ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, то витрати на виробництво продукції агропромислових компаній зростуть на 2122678000 грн (2 млрд 109,9 млн грн + 12 млн

778 тис. грн). Це призведе до зниження виробництва на 2484758000 грн (2 млрд 469,8 млн грн + 14 млн 958 тис. грн), зниження обсягу реалізованої продукції на 1034628400 грн (1 млрд 28,4 млн грн + 6 млн 228,4 тис. грн). Водночас чистий прибуток скоротиться на 946699000 грн (941 млн грн + 5 млн 699 тис. грн). Фактичне зростання сплати податків на продукти до державного бюджету буде перебувати в розмірі 408,7 млн грн, при підвищенні їх ставок в еквіваленті на 1 млрд грн. Коли ставка податку на прибуток зросте в еквіваленті на 1 млн грн, то справляння податкових платежів до державного бюджету у вигляді податків на продукти знизиться на 3 млн 581,3 тис. грн. У підсумку, зростання ставок податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн і ставки податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн зумовить зростання сплати податкових платежів до державного бюджету в розмірі 405118700 грн (408,7 млн грн — 3 млн 581,3 млн грн).

Податкове стимулювання розвитку суб'єктів господарювання агропромислового комплексу буде більш гнучким, якщо одні види податкових платежів зменшувати, а інші податки збільшувати, залишати незмінними чи зменшувати незначною мірою. Тому необхідно проаналізувати такий вплив податкових платежів на фінансові показники діяльності агропромислового комплексу.

Коли держава знизить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн і збільшить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то витрати на виробництво продукції компаній агропромислового комплексу зростуть на 2097122000 грн (2 млрд 109,9 млн грн — 12 млн 778 тис. грн), обсяг виробництва продукції знизиться на 2454842000 грн (2 млрд 469,8 млн грн — 14 млн 958 тис. грн), а обсяг реалізованої продукції зменшиться на 1022171600 грн (1 млрд 28,4 млн грн — 6 млн 228,4 тис. грн). Водночас чистий прибуток знизиться на 935301000 грн (941 млн грн — 5 млн 699 тис. грн). У свою чергу сплата податків на продукти до дер-

жавного бюджету зросте на 412281300 грн (408,7 млн грн + 3 млн 581,3 тис. грн).

Якщо держава збільшить ставку податку прибуток в еквіваленті на 1 млн грн і знизить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то витрати на виробництво продукції агропромислового комплексу скоротяться на 2097122000 грн (2 млрд 109,9 млн грн — 12 млн 778 тис. грн). Це призведе до зростання обсягу виробленої продукції на 2454842000 грн (2 млрд 469,8 млн грн — 14 млн 958 тис. грн), обсягу реалізованої продукції на 1022171600 грн (1 млрд 28,4 млн грн — 6 млн 228,4 тис. грн). За цих умов, чистий прибуток зросте на 935301000 грн (941 млн грн — 5 млн 699 тис. грн). Також сплата податків на продукти до державного бюджету знизиться на 412281300 грн (408,7 млн грн + 3 млн 581,3 тис. грн).

На рисунку 4 наведено вплив зростання ставок податків на продукти і зниження ставки податку на прибуток, а також зростання ставки податку на прибуток і зниження ставок податків на продукти на фінансові показники діяльності агропромислових підприємницьких структур.

На сьогодні податкове стимулювання розвитку агропромислового комплексу здійснюється шляхом функціонування спрощеної системи оподаткування для окремої категорії сільськогосподарських виробників, які звільняються від сплати податку на прибуток, податку на майно у рамках земельного податку, рентної плати за спеціальне використання води. Натомість сільськогосподарські підприємства оподатковуються єдиним податком, ставки якого є диференційованими та залежать від розміщення і категорії земель. Ставки єдиного податку є значно меншими за ставку податку на прибуток, але сільськогосподарські виробники оподатковуються ще й податком на додану вартість, єдиним соціальним внеском, військовим збором та земельним податком за земельні ділянки [1, с. 153]. Ми бачимо, що податкова підтримка охоплює не весь агропромисловий комплекс, а тільки окрему категорію сільськогосподарських підприємств. Тому податкове стимулювання розвитку агропромислових суб'єктів господарювання є неефективне. Якщо здійснювати податкову підтримку розвитку всього агропромислового комплексу, то його масштаби діяльності будуть розширюватися значно швидше.

На нашу думку, податкове стимулювання необхідно проводити для агропромислового комплексу загалом шляхом зниження ставки податку на прибуток. Це призведе до збільшення обсягів виробництва і реалізації агропромислової продукції, а також зростання податкових платежів до державного бюджету у вигляді податків на продукти. У зростання обсягу реалізованої агропромислової продукції, державний бюджет не тільки поверне витрачені фінансові ресурси на податкове стимулювання, але й одержить додаткові доходи від зростання податків на продукти.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

На сьогодні податкові пільги надаються не всьому агропромислому комплексу, а лише окремим категоріям сільськогосподарських виробників. Через це податкове стимулювання розвитку агропромислових ви-

робників є неефективне. Для підвищення ефективності непрямой державної підтримки агропромислових компаній, необхідно надавати податкові пільги всьому агропромислому комплексу. Це можна зробити шляхом зниження ставки податку на прибуток чи податків на продукти. Якщо держава знизить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, то обсяги реалізованої продукції підвищаться на 1 млн 28,4 тис. грн. Якщо держава знизить ставку податку на прибуток в еквіваленті 1 млн грн, вона отримає 3 млн 581,3 тис. грн податків на продукти. Тобто державний бюджет зможе не тільки повернути фінансові ресурси, котрі були витрачені на податкове стимулювання за допомогою зниження ставки податку на прибуток, але й одержати додаткові доходи. Коли держава збільшить ставку податку на прибуток в еквіваленті на 1 млн грн, то вона втратить 3 млн 581,3 тис. грн податків на продукти. Тоді втрати фінансових ресурсів державного бюджету становитимуть 2 млн 581,3 тис. грн. Якщо держава знизить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то фактично податки на продукти знизяться на 408,7 млн грн, що зумовлено зростанням обсягу реалізованої продукції, і відповідно, їх сплатою до державного бюджету. Коли держава збільшить ставки податків на продукти в еквіваленті на 1 млрд грн, то ці податкові платежі фактично зростуть на 408,7 млн грн, що зумовлено зниженням, обсягу реалізованої продукції, і відповідно, зниження сплати цих податкових платежів до державного бюджету. Для забезпечення гнучкості податкової підтримки держава може одночасно змінювати ставки податків на продукти і ставку податку на прибуток.

Перспективами подальших досліджень є визначення впливу зміни ставки податку на прибуток на сплату цього податкового платежу до державного бюджету; впливу зміни ставок податків на продукти на обсяги справляння податку на прибуток до державного бюджету; впливу зміни державної фінансової підтримки агропромислового комплексу на сплату податку на прибуток до державного бюджету.

Література:

1. Галайко А.М., Ванькович Д.В. Податкове стимулювання розвитку підприємств аграрного сектору економіки України. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2017. Випуск 54. С. 152—157.
2. Галайко А.М. Галайко А. М. Оцінка ефективності державної фінансової підтримки розвитку агропромислового комплексу. Агросвіт. 2019. № 3. С. 79—88. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/3_2019/12.pdf (дата звернення: 01.06.2019).

References:

1. Halaiko, A. M. and Vankovych, D.V. (2017), "Tax stimulation of development of enterprises of agrarian sector of economy of Ukraine", Visnyk of the Lviv University. Series Economics, issue 54, pp. 152—157.
2. Halaiko, A. M. (2019), "Evaluation of efficiency of state financial support of development of agro-industrial complex", Agrosvit, [Online], № 3, available at: http://www.agrosvit.info/pdf/3_2019/12.pdf (Accessed 1 June 2019).

Стаття надійшла до редакції 05.06.2019 р.